

مہانی علوم آہستہ ساعی مدرک

جرالد دیلانٹی

جان هولموود

پاتریک برت

فرناندو دومینگوئز روبیرو

ترجمہ

سید علی سیدی فرد

فهرست

مقدمه ناشر | ۷

پیش‌گفتار مترجم | ۹

بخش اول: مبانی نظریه اجتماعی | ۱۱

مقدمه | ۱۳

ظهور امر اجتماعی و نظریه اجتماعی عصر روشنگری | ۱۴

میراث عصر روشنگری و نظریه اجتماعی کلاسیک اروپایی | ۲۰

نظریه اجتماعی و افسون‌زدایی از مدرنیته | ۳۴

نظریه اجتماعی کلاسیک آمریکایی | ۳۹

نتیجه‌گیری | ۴۷

بخش دوم: نظریه جامعه‌شناختی معاصر: پیشرفت‌های

پساپارسونزی | ۵۱

مقدمه | ۵۳

سازمان حرفه‌ای و دیگران نامنتظم | ۵۴

از پارسونز تا مارکس (و دیگران) و بازگشت دوباره به گذشته | ۶۳

بیرون از حلقه | ۷۸

فراسوی نظریه عام | ۸۶

بخش سوم: فلسفه علوم اجتماعی | ۹۹

❁ مقدمه | ۱۰۱

❁ روش‌های طبیعت‌گرایانه و مبنایگرایانه | ۱۰۴

وعددهای پوزیتیویستی | ۱۰۴

ابطال‌گرایی | ۱۰۷

واقع‌گرایی انتقادی | ۱۱۰

❁ معنا، زبان و انتقاد | ۱۱۲

هرمنوتیک | ۱۱۳

فلسفه ویتگنشتاینی | ۱۱۶

نظریه انتقادی | ۱۱۹

❁ حرکت‌های بعدی در جهت جدایی از طبیعت‌گرایی و مبنایگرایی | ۱۲۳

فلسفه و ضد مبنایگروی | ۱۲۳

مطالعات تجربی علم و ضد مبنایگروی | ۱۲۷

نظریه عامل - شبکه | ۱۳۲

مقدمه ناشر

حل مشکلات و مسائل اجتماعی، مسبوق به شناخت درست این مسائل است. راهکارهایی که مبتنی بر شناخت صحیحی از مسائل اجتماعی نباشند، نه تنها در حل این مسائل مثمر و کارآمد نیستند، بلکه گاهی وضعیت را پیچیده‌تر و حادث‌تر می‌کنند. همچنین به دلیل پیچیدگی بسیار جوامع کنونی، از جمله جامعه خود ما، شناخت اجتماعی نیز به امری پیچیده و دشوار بدل شده است. به همین دلیل، در مواجهه با مسائل اجتماعی نمی‌توان به ارتکازات شخصی و یا چند تجربه محدود اکتفاء کرد و بر اساس آن‌ها به ارائه راهکار پرداخت. در چنین وضعیتی، استفاده از یک روش شناسی دقیق و منسجم ضرورت می‌یابد تا در مقام شناخت وضعیت اجتماعی، راهنمای پژوهشگر باشد. اما مشکل به همینجا ختم نمی‌شود؛ چرا که دیدگاه‌های مختلف روش شناختی مبتنی بر چارچوب‌های نظری متفاوتی هستند. این مسئله به وضوح در تفاوت روش‌های کیفی و کمی قابل مشاهده است. هرچند برخی به تفکیک روش‌های کیفی از روش‌های کمی نگاهی صرفاً عمل‌گرایانه دارند، اما با نگاه دقیق‌تری می‌توان دریافت که مبانی نظری موجود در پس این دو دسته از دیدگاه‌های روش شناختی متفاوت‌اند.

دیدگاه‌های معرفت‌شناختی و روش‌شناختی در حوزه مسائل اجتماعی، به شدت با برخی از مبانی نظری گره خورده‌اند. نگاه‌های خام و بسیط به دانش‌های اجتماعی که به مبانی نهفته در پس این علوم بی‌توجه‌اند، هنوز هم گاهی باعث سوءفهم و حتی آسیب‌های جدی می‌شود.

این اثر ترجمه‌ای از بخش اول کتاب جامع بلکول در نظریه اجتماعی، به ویراستاری برایان ترنر است که بخشی از مبانی نظریه اجتماعی و علوم اجتماعی را به صورت فشرده و مختصر بیان می‌کند و امید می‌رود به فهم بهتر مبانی نظری علوم اجتماعی مدرن مساعدت برساند و زمینه مقایسه و فهم بهتر مبانی بومی نظریات اجتماعی خودمان را در مقایسه و نسبت با علوم اجتماعی مدرن فراهم آورد.

این پژوهش نیز از آثار مکتوب معاونت علمی مرکز تحقیقات بسیج دانشگاه امام صادق علیه السلام محسوب می‌شود و گوشه‌ای از آثار این مجموعه را در راستای تحول علوم انسانی منعکس می‌سازد. این مرکز در تلاش است با انتشار آثار متناسب با مخاطبان حوزوی و دانشگاهی، به ویژه دانشجویان در حوزه مباحث علوم انسانی و علوم اجتماعی، اعم از نظری و کاربردی، گامی در راستای اعتلای اندیشه ناب اسلامی بردارد و در این راستا از دیدگاه‌های مخاطبان ارجمند درباره این اثر و نیز پیشنهادهای سازنده ایشان درباره موضوعات یاد شده به گرمی استقبال می‌نماید. در پایان ضمن تشکر از پژوهشگر مترجم محترم آقای سیدعلی سیدی فرد، از تلاش‌های هم‌سنگران معاونت علمی مرکز تحقیقات بسیج دانشگاه امام صادق علیه السلام صمیمانه قدردانی می‌نماییم.

والحمد لله أولاً و آخراً

معاونت علمی

مرکز تحقیقات بسیج دانشگاه امام صادق علیه السلام

پیش‌گفتار مترجم

اثر حاضر ترجمه‌ای است از سه مقاله اول کتاب:

Bryan Turner (editor) (2009), *The New Blackwell Companion to Sociological Theory*, Wiley-Blackwell Publication, United Kingdom, First edition

مقالات مذکور عبارت‌اند از:

The Foundations of Social Theory, by Gerald Delanty

Contemporary Sociological Theory: Post-Parsonian Developments, by John Holmwood

Philosophy of the Social Sciences, By Patrick Baert and Fernando Dominguez Rubio

مقالات فوق، تحت عنوان «مبانی»، بخش اول کتاب مذکور را تشکیل می‌دهند. مقاله اول به ریشه‌های شکل‌گیری نظریه اجتماعی تا عصر پارسونز می‌پردازد. مقاله دوم سیر نظریه اجتماعی پس از پارسونز و مباحث و نزاع‌های مرتبط با آن را پی‌گیری می‌کند. مقاله سوم نیز مروری کلی بر جریانات اصلی فلسفه علوم اجتماعی دارد. به طور خلاصه می‌توان گفت این سه مقاله، ریشه‌های تاریخی و فلسفی نظریه اجتماعی را بررسی می‌کنند.

کتاب حاضر برای کسانی که در پی آشنایی اولیه با نظریه اجتماعی و مبانی آن هستند مناسب نیست؛ چرا که نویسندگان به صورت بسیار مختصر و فشرده سیر کلی مباحث را در ارتباط با یکدیگر عرضه کرده اند و دست کم آشنایی ابتدایی با نظریات اجتماعی برای مطالعه کتاب حاضر ضروری است.

سید علی سیدی فرد

تهران، ۱۳۹۴